

עירבול בעגלה מערבולת

רוני רוזן, אגרונון בע"מ

הקדמה

העגלה המערבולת הפכה לחלק בלתי נפרד משגרת עבודת הרפתנים בארץ. יחד עם זה, לעתים עולה עדיין השאלה, האם העירבול אחיד? האם אין חשש לחלוקה בלתי שווה של מרכיבים מסויימים אשר בתוך הבליל?

כעקרון העניין הועלה בעבר רבות והובהר על ידי יצרני העגלות. יחד עם זה רק עבודה שוטפת ובדיקות עירבול חוזרות ונישנות יכולות להביא למתן המלצות מבוססות וברורות בנושא לא מסובך זה.

בלילים לחולבות

בכדי להסביר את המלצותינו יש לחלק את מרכיבי הבליל לארבע קבוצות של חומרים בהתאם לכושרם להתערבל.

א. חומרים יבשים קלי עירבול, קרי: תערובת או מרכיביה;

ב. חומרים יבשים קשי עירבול (כשהקושי נובע מצורתם הפיזית): חצירים למיניהם;

ג. מזעריים, חומרים קשי עירבול (הקושי נובע מכמותם המזערית): ויטמינים, מלח, סידנית, מינרלים, רומנסין, רבון;

ד. חומרים רטובים תחמיצים, קליפות.

מנסיונו הרב בעשרות בדיקות עירבול הבעיה העקרית היא בחומרים המזעריים. יחד עם זאת מסקנתנו הינה חד-משמעית: אפשר לערבול עירבול טוב (ההגדרה להלן) אם סדר ההכנסה של החומרים לעגלה וצורת העבודה יהיו לפי ההמלצות.

מהו עירבול טוב?

כשתכניס חומר מסויים בנפח של 2 ק"ג לעגלה של 5 טון, שתוכל למצוא אותו בשיעור דומה בכל דוגמה של 50 גרם שתאסוף מהאבוס. על מנת להגיע לעירבול כזה סדר ההכנסה של החומרים יהיה כדלהלן:

א. חומרים יבשים קלי עירבול;

ב. מזעריים;

ג. חומרים יבשים אחרים: חצירים, קש, כותנה;

ד. תחמיצים;

ה. קליפות.

כדי למנוע הידבקות המזעריים יש לבצע עירבול ביניים בינם לבין החומרים היבשים. עירבול של 2-3 דקות מספיק. אם כמות המרכיב היבש קטנה (פחות מ-200 ק"ג) יש לדאוג לשים אותה בקדמת העגלה ועליה את המזעריים. בקדמת העגלה יש תנועת חלזון הלון ושוב, הגורם לעירבול טוב יותר. מילוי אחורי העגלה בכמות קטנה של חומר יבש יגרום להיעלמותו בין החלזון והרצפה בתנועה קדימה. במידה ויש חציר במנה, יש להוסיפו בשלב זה. על ידי כך נשיג שני יתרונות:

א. קיצוץ של החציר (למי שרואה בכך יתרון);

ב. הוא ישמש כמטאטא בין החלזון והרצפה ויגרוף ויעלה את החומרים אתו.

במידה והחציר סבוכ, כגון זה של הבקיה, יש להמשיך ולערבל עד הרמה הנדרשת של הקיצוץ בהתאם לדרישת הרפתן. אחרי שלב זה באים החומרים האחרים בסדר שהוזכר לעיל, בזה אחר זה. משך הזמן הנדרש לעירבול אחרי הכנסת החומר האחרון בדרך כלל כ-5 דקות.

בלילים לגידול

בדרך כלל המנות לגידול אינן כוללות חומרים יבשים קלי עירבול, מסיבה זו קשה יותר להגיע לעירבול טוב במנות אלה. סדר הכנסה המומלץ יהיה בדלקמן:

א. חומרים יבשים קלי עירבול, אם יש במנה;

ב. חומרים יבשים אחרים, קליפות כותנה, קש, חציר;

ג. מזעריים;

ד. תחמיצים;

ה. קליפות, שזרות.

יש לציין, שעם קליפות כותנה קשה מאד לערבול מזעריים אפילו בעירבול מתמשך. לגבי

היבשים בינם לבין עצמם טובה יותר, כך גם יהיה עירבול הבלייל מושלם יותר.

ג. קליפות תפוזים מהווים חומר מדביק ובכל מקרה יש להכניסם בסוף.

ד. טיב העירבול אינו פונקציה חד־משמעית של זמן אלא של הרכב שלשה גורמים עקריים:

- זמן,
- סוגי החומרים המוכנסים לבליילים השונים,
- וסדר הכנסתם,

בעוד תבונתו של המפעיל ועינו הפקוחה של הבוקר יבטיחו את השילוב הנכון של כל הגורמים.

כל התוספות פרט לרומנסין בלית ברירה אפשר להתפשר על עירבול לא מדויק במאת האחוזים. אבל אם משתמשים ברומנסין יש הכרח לערבלו עם חומר יבש קל עירבול כמו סובין. אם אין חומר כזה במנה יש להגדיל את נפח עירבול הביניים (הפרמיקס) ולפזרו ידנית בעגלה.

לסיכום

א. חומרים מזעריים לא מתערבלים באופן שווה עם חומרים רטובים.

ב. ככל שאחידות העירבול של החומרים

"שחת אספסת באיכות אחידה"

שחת אספסת סוג א'

חלבון – מינימום 18%

תאית – מכסימום 28%

רטיבות – מכסימום 16% בחבילות גדולות

20% בחבילות קטנות

השחת צריכה להיות בלי עיפוש (גם לא סימנים ועקבות), וללא ריח עובש. כמו כן,

השחת צריכה להכיל את העלים של הצמח.

והיה ויצרן השחת מתחייב לספק שחת בעלת

חלבון גבוה יותר, צריך להיות לזה ביטוי במחיר ובתיכנון ההזנה. אנא, זיכרו ושימו לב!

אירגון עובדי הפלחה, המדור למספוא הפיץ חוזר לכל היצרנים, המשווקים והצרכנים של שחת אספסת, כדי לרענן את הזכרון בנדון. מפאת חשיבות הדבר עבור חברינו הבוקרים הננו להביא בהמשך את הסיכום לגבי הגדרת שחת אספסת:

כל חריגה מאחוז התאית והחלבון מחייבת החלפת השחת או שינוי המחיר.

חריגה ברטיבות תביא לקילקול מוחלט או חלקי של השחת ולכן **מחייבת** החלפת השחת.

כריכת חוברות "משק הבקר והחלב"

"משק הבקר והחלב" מהווה מקור חשוב של ידע מקצועי לבוקרים ולאנשי מקצוע המשרתים את הענף בישראל.

המאמרים המתפרסמים בחוברות מדי חודשיים, כמו החומר המובא ב"חקר ומעש" – היוצא לאור אחת לשנה כמוסף ל"משק הבקר והחלב" – עניין רב בהם לציבור הרפתנים לא רק בעת הופעתם, אלא גם במועדים מאוחרים. הם משמשים הן ללימוד נושא זה או אחר והן לבקורת, להשוואה ולסימוכין בעתיד לבוא.

לכן שלח נא את חוברותיך 181–190 של "משק הבקר והחלב" וכן חוברות 4–5 של "חקר ומעש" למשרדנו לכריכה, עד סוף חודש ספטמבר 1984, תוך ציון ברור של שמך ושל כתובתך בעטיפה של חוברת 181.

המערכת